ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
“УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ”
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ СТОМАТОЛОГІЇ ТА ЛАБОРАТОРНОЇ МЕДИЦИНИ
Кафедра стоматології післядипломної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
В.о. директора навчально-наукового
інституту стоматології та
лабораторної медицини
_____Євген КОСТЕНКО
«01» вересня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

циклу стажування за фахом

«Ортодонтія»

Галузь знань 22 “Охорона здоров'я”

Спеціальність 221 “Стоматологія”

Ужгород – 2025

Робоча програма циклу стажування за фахом **«Ортодонтія»** галузі знань **22 “Охорона здоров'я”,** спеціальність **221 “Стоматологія”.**

Розробники: Потапчук А. М., д.мед.н., професор, завідувач кафедри стоматології післядипломної освіти, Ворник В.З. – доцент кафедри стоматології післядипломної освіти, Костенко О.Є. – доцент кафедри стоматології післядипломної освіти.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри стоматології післядипломної освіти

Протокол від “26” серпня 2025 року № 1

Завідувач кафедри _____ Анатолій ПОТАПЧУК

Робоча програма схвалена на засіданні науково-методичної комісії навчально-наукового інституту стоматології та лабораторної медицини ДВНЗ “Ужгородський національний університет”

Протокол від “01” вересня 2025 року № 1

Голова науково-методичної комісії
навчально-наукового інституту
стоматології та лабораторної медицини _____ Оксана КЛІТИНСЬКА

“01” вересня 2025 року

© Потапчук А.М., 2025р.
© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2025р

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робочий план

циклу стажування за фахом «Ортодонтія»

для лікарів-стоматологів-ортодонтів

Всього годин	Лекцій	Практичних занять	Семінарів	Самостійних занять
156	46	92	18	0

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Циклу стажування за фахом «Ортодонтія»

Цикл стажування за фахом «Ортодонтія», тривалість якого 1 місяць, проводиться для підвищення кваліфікації лікарів-стоматологів, які пройшли спеціалізацію за спеціальністю «Ортодонтія».

В результаті теоретичного (55% навчального часу) і практичного (45% навчального часу) навчання слухачі циклу ознайомляться з сучасними діагностичними маніпуляціями та опанують новітні методики профілактики та лікування зубощелепних аномалій.

1. МЕТА ЦИКЛУ СТАЖУВАННЯ

Метою вивчення циклу стажування за фахом «**ОРТОДОНТІЯ»** є підготовка висококваліфікованих лікарів-ортодонтів, тематичне удосконалення їх знань та практичних навичок.

Відповідно до законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Положення про систему безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров’я, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.03.2018 № 302, із змінами, внесеними згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 798, Порядку проведення атестації лікарів, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров’я України 22.02.2019 №

446, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 25.03.2019 за № 293/33264, цикл стажування передбачає:

- безперервний процес навчання та вдосконалення професійних компетентностей лікарів-ортодонтів після здобуття ними вищої освіти у сфері охорони здоров'я та післядипломної освіти в інтернатурі;
- надання змоги фахівцю підтримувати та покращувати стандарти професійної діяльності, відповідно до потреб сфери охорони здоров'я;
- навчання лікарів-ортодонтів самостійно клінічно мислити, враховуючи особливості етіології, патогенезу, клініки, діагностики та проводити заходи профілактики та лікування зубощелепних аномалій та деформацій в різні вікові періоди.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ПРОХОДЖЕННЯ ЦИКЛУ СТАЖУВАННЯ

Передумовами вивчення циклу стажування за фахом «ОРТОДОНТІЯ» немає.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми циклу стажування за фахом **«ОРТОДОНТІЯ»,** вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення лікарями-ортодонтами таких програмних результатів навчання (ПРН)**:**

Програмні результати навчання	**Шифр ПРН**
Знання ПРН 1.1 Сучасні передові концептуальні та методологічні знання в галузі ортодонтії. ПРН 1.2 Праці провідних зарубіжних та вітчизняних вчених, наукових шкіл та фундаментальних праць у галузі дослідження. ПРН 1.3 Наукові розробки працівників нашої кафедри, українських та закордонних вчених.	

Уміння ПРН 2.1 Навчитись самостійно клінічно мислити, враховуючи особливості етіології та патогенезу ортодонтичних патологій. ПРН 2.2 Діагностувати патології зубощелепового апарату, грамотно обираючи необхідні методи діагностики. ПРН 2.3 Уміння правильно ставити достовірний діагноз на основі даних анамнезу та використаних методів діагностики. ПРН 2.4 Застосовувати ефективні методи лікування зубощелепних аномалій та деформацій з урахуванням всіх важливих аспектів. ПРН 2.5 Рекомендувати та впроваджувати заходи профілактики виникнення патологій щелепно-лицевої ділянки в різні вікові періоди. **Комунікація** ПРН 3.1 Спілкування в діалоговому режимі з пацієнтом, підбираючи при цьому індивідуальний підхід з урахуванням віку пацієнта, типу темпераменту. ПРН 3.2 Кваліфіковано вести конструктивний діалог з колегами, обґрунтовуючи свою позицію стосовно тієї чи іншої клінічної ситуації. ПРН 3.3 Вміти професійно презентувати результати лікування своїх пацієнтів серед колег. ПРН 3.4 Здатність працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії. ПРН 3.5 Уміння використовувати сучасні технології при спілкуванні, обміні інформацією, зборі, аналізі, обробці, інтерпретації даних. **Автономія та відповідальність** ПРН 4.1 Складати план лікування, відповідно до протоколу лікування, розробленого МОЗ України. ПРН 4.2 Діяти, дотримуючись вимог професійної етики та деонтології, зберігати лікарську таємницю. ПРН 4.3 Самовдосконалюватися, нести цивільну, адміністративну	

або кримінальну відповідальність, згідно із чинним законодавством. ПРН 4.4 Приймати обґрунтовані рішення, що сприятиме покращенню здоров'я пацієнта.	

4. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

1. усний іспит;
2. семінари;
3. практичні заняття;
4. презентації, реферати

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усне опитування та тестовий контроль.
Форма підсумкового контролю: усний іспит.

6. ПРОГРАМА ЦИКЛУ СТАЖУВАННЯ

6.1. Зміст циклу

Модуль «Ортодонтія**»**

Тема 1. Історія розвитку ортодонтії. Ортодонтичні школи. Сучасний стан ортодонтичної допомоги. Організація ортодонтичної допомоги. Диспансеризація дітей і підлітків. Медична етика та деонтологія лікаря. Клятва Гіппократа. Судова медицина і ортодонтія. Клінічна анатомія голови і шиї. Мозковий і лицевий відділ черепа. Розвиток, ріст та формування зубощелепної ділянки.

Тема 2. Фізіологічні види прикусу (ортогнатичний, прямий, біпрогнатичний, опістогнатичний). Діагностика в ортодонтії. Клінічні методи обстеження. Класифікація зубощелепних аномалій.

Тема 3. Принципи побудови діагнозу. Загальні принципи і засоби ортодонтичного лікування.

Тема 4. Ортодонтична лабораторна техніка і матеріали. Еджуайз-техніка. Матеріали, знімні ортодонтичні конструкції.

Тема 5. Клініко-біологічні основи ортодонтичного лікування. Позаротові ортодонтичні апарати, профілактичні конструкції. Ретенційні апарати.

Тема 6. Етіологія, патогенез зубощелепних аномалій і деформацій. Профілактика зубощелепних аномалій і деформацій. Захворювання тканин пародонта при зубощелепних аномаліях.

Тема 7. Аномалії кількості, розмірів, форми і структури твердих тканин зубів. Методи їх лікування. Аномалії положення окремих зубів. Діастеми і треми.

Тема 8. Вестибуло-оральне положення зубів, мезіо-дистальне положення. Супра- та інфраоклюзії, повороти зубів по осі. Аномалії форми зубних рядів. Методи їх лікування.

Тема 9. Прогнатичний прикус. Етіологія, діагностика лікування.

Тема 10. Зубоальвелярна, гнатична та комбіновані форми прогнатичного прикусу. Методи лікування.

Тема 11. Прогенічний прикус. Клініко-морфологічні різновиди, порушення функцій. Комплексні методи лікування. Ретенційний прогноз лікування.

Тема 12. Глибокий прикус. Етіологія, клініка, діагностика та лікування.

Тема 13. Вроджені вади розвитку обличчя. Характеристика різних конструкцій обтюраторів і показання до їх використання.

Тема 14. Відкритий прикус. Етіологія, клініка, лікування.

Тема 15. Перехресний прикус. Етіологія, клініка, лікування.

Тема 16. Аномалії і дефекти коронок зубів. Дефекти зубних рядів. Незнімні та знімні протези.

Тема 17. Логопедія. Роль логопедії в ортодонтії. Особливості формування мовлення. Основні види порушень мовлення. Зв'язок порушення мови з аномаліями прикусу.

Тема 18. Медична психологія. Зв'язок психологічних порушень з хворобою ЗЩА. Психологічний прогноз адекватності ортодонтичного лікування. Шкідливі дитячі звички.

Тема 19. Деформації щелеп. Класифікація травм зубів і щелеп. Особливості ортопедичного лікування.

Тема 20. Організація невідкладної медичної допомоги населенню у надзвичайних ситуаціях.

Тема 21. **Іспит.**

6.2. Структура циклу стажування

Номер теми	Назва теми	Кількість навчальних годин			
		Лекції	Практ	Сем	Разом
1.	Історія розвитку ортодонтії. Ортодонтичні школи. Сучасний стан ортодонтичної допомоги. Організація ортодонтичної допомоги. Диспансеризація дітей і підлітків. Медична етика та деонтологія лікаря. Клятва Гіппократа. Судова медицина і ортодонтія. Клінічна анатомія голови і шиї. Мозковий і лицевий відділ черепа. Розвиток, ріст та формування зубощелепної ділянки.	4	6	0	10
2.	Фізіологічні види прикусу (ортогнатичний, прямий, біпрогнатичний, опістогнатичний). Діагностика в ортодонтії. Клінічні методи обстеження. Класифікація зубощелепних аномалій.	5	8	5	18
3.	Принципи побудови діагнозу. Загальні принципи і засоби ортодонтичного лікування.	4	4	4	12
4.	Ортодонтична лабораторна техніка і матеріали. Еджуайз-техніка. Матеріали, знімні ортодонтичні конструкції.	0	4	4	8
5.	Клініко-біологічні основи ортодонтичного лікування. Позаротові ортодонтичні апарати, профілактичні конструкції. Ретенційні апарати.	5	4	2	11
6.	Етіологія, патогенез зубощелепних аномалій і	3	5	0	8

	деформацій. Профілактика зубощелепних аномалій і деформацій. Захворювання тканин пародонту при зубощелепних аномаліях.				
7.	Аномалії кількості, розмірів, форми і структури твердих тканин зубів. Методи їх лікування. Аномалії положення окремих зубів. Діастеми і треми.	0	6	0	6
8.	Вестибуло-оральне положення зубів, мезіо-дистальне положення. Супра- та інфраоклюзії, повороти зубів по осі. Аномалії форми зубних рядів. Методи їх лікування.	0	4	0	4
9.	Прогнатичний прикус. Етіологія, діагностика лікування.	0	2	0	2
10.	Зубоальвелярна, гнатична та комбіновані форми прогнатичного прикусу. Методи лікування.	0	5	0	5
11.	Прогенічний прикус. Клініко-морфологічні різновиди, порушення функцій. Комплексні методи лікування. Ретенційний прогноз лікування.	0	5	0	5
12.	Глибокий прикус. Етіологія, клініка, діагностика та лікування.	0	4	0	4
13.	Вроджені вади розвитку обличчя. Характеристика різних конструкцій обтураторів і показання до їх використання.	0	7	0	7
14.	Відкритий прикус. Етіологія, клініка, лікування.	0	4	0	4
15.	Перехресний прикус. Етіологія, клініка, лікування.	0	5	0	5
16.	Аномалії і дефекти коронок зубів. Дефекти зубних рядів. Незнімні та знімні протези.	6	6	0	12

17.	Логопедія. Роль логопедії в ортодонтії. Особливості формування мовлення. Основні види порушень мовлення. Зв'язок порушення мови з аномаліями прикусу.	4	5	0	9
18.	Медична психологія. Зв'язок психологічних порушень з хворобою ЗЩА. Психологічний прогноз адекватності ортодонтичного лікування. Шкідливі дитячі звички.	5	2	0	7
19.	Деформації щелеп. Класифікація травм зубів і щелеп. Особливості ортопедичного лікування.	6	4	0	10
20.	Організація невідкладної медичної допомоги населенню у надзвичайних ситуаціях.	4	2	0	6
	Іспит	0	0	3	3
	ВСЬОГО	**46**	**92**	**18**	**156**

6.3. Теми практичних занять циклу стажування

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Історія розвитку ортодонтії. Ортодонтичні школи. Сучасний стан ортодонтичної допомоги. Організація ортодонтичної допомоги. Диспансеризація дітей і підлітків. Медична етика та деонтологія лікаря. Клятва Гіппократа. Судова медицина і ортодонтія. Клінічна анатомія голови і шиї. Мозковий і лицевий відділ черепа. Розвиток, ріст та формування зубощелепної ділянки.	6
2.	Фізіологічні види прикусу (ортогнатичний, прямий, біпрогнатичний, опістогнатичний). Діагностика в ортодонтії. Клінічні методи обстеження. Класифікація зубощелепних аномалій.	8

3.	Принципи побудови діагнозу. Загальні принципи і засоби ортодонтичного лікування.	4
4.	Ортодонтична лабораторна техніка і матеріали. Еджуайз-техніка. Матеріали, знімні ортодонтичні конструкції.	4
5.	Клініко-біологічні основи ортодонтичного лікування. Позаротові ортодонтичні апарати, профілактичні конструкції. Ретенційні апарати.	4
6	Етіологія, патогенез зубощелепних аномалій і деформацій. Профілактика зубощелепних аномалій і деформацій. Захворювання тканин пародонту при зубощелепних аномаліях.	5
7	Аномалії кількості, розмірів, форми і структури твердих тканин зубів. Методи їх лікування. Аномалії положення окремих зубів. Діастеми і треми.	6
8	Вестибуло-оральне положення зубів, мезіо-дистальне положення. Супра- та інфраоклюзії, повороти зубів по осі. Аномалії форми зубних рядів. Методи їх лікування.	4
9	Прогнатичний прикус. Етіологія, діагностика лікування.	2
10	Зубоальвелярна, гнатична та комбіновані форми прогнатичного прикусу. Методи лікування.	5
11	Прогенічний прикус. Клініко-морфологічні різновиди, порушення функцій. Комплексні методи лікування. Ретенційний прогноз лікування.	5
12	Глибокий прикус. Етіологія, клініка, діагностика та лікування.	4
13	Вроджені вади розвитку обличчя. Характеристика різних конструкцій обтураторів і показання до їх використання.	7
14	Відкритий прикус. Етіологія, клініка, лікування.	4
15	Перехресний прикус. Етіологія, клініка, лікування.	5
16	Аномалії і дефекти коронок зубів. Дефекти зубних рядів.	6

	Незнімні та знімні протези.	
17	Логопедія. Роль логопедії в ортодонтії. Особливості формування мовлення. Основні види порушень мовлення. Зв'язок порушення мови з аномаліями прикусу.	5
18	Медична психологія. Зв'язок психологічних порушень з хворобою ЗЩА. Психологічний прогноз адекватності ортодонтичного лікування. Шкідливі дитячі звички.	2
19	Деформації щелеп. Класифікація травм зубів і щелеп. Особливості ортопедичного лікування.	4
20	Організація невідкладної медичної допомоги населенню у надзвичайних ситуаціях.	2
	ВСЬОГО	**92**

6.4. Теми семінарських занять циклу стажування

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Фізіологічні види прикусу (ортогнатичний, прямий, біпрогнатичний, опістогнатичний). Діагностика в ортодонтії. Клінічні методи обстеження. Класифікація зубощелепних аномалій.	5
2	Принципи побудови діагнозу. Загальні принципи і засоби ортодонтичного лікування.	4
3	Ортодонтична лабораторна техніка і матеріали. Еджуайз-техніка. Матеріали, знімні ортодонтичні конструкції	4
4	Клініко-біологічні основи ортодонтичного лікування. Позаротові ортодонтичні апарати, профілактичні конструкції. Ретенційні апарати.	2

	Іспит	3
	ВСЬОГО	**18**

6.5. Теми лекційних занять циклу стажування

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історія розвитку ортодонтії. Ортодонтичні школи. Сучасний стан ортодонтичної допомоги. Організація ортодонтичної допомоги. Диспансеризація дітей і підлітків. Медична етика та деонтологія лікаря. Клятва Гіппократа. Судова медицина і ортодонтія. Клінічна анатомія голови і шиї. Мозковий і лицевий відділ черепа. Розвиток, ріст та формування зубощелепної ділянки.	4
2	Фізіологічні види прикусу (ортогнатичний, прямий, біпрогнатичний, опістогнатичний). Діагностика в ортодонтії. Клінічні методи обстеження. Класифікація зубощелепних аномалій.	5
3	Клініко-біологічні основи ортодонтичного лікування. Позаротові ортодонтичні апарати, профілактичні конструкції. Ретенційні апарати.	4
4	Принципи побудови діагнозу. Загальні принципи і засоби ортодонтичного лікування.	5
5	Етіологія, патогенез зубощелепних аномалій і деформацій. Профілактика зубощелепних аномалій і деформацій. Захворювання тканин пародонту при зубощелепних аномаліях.	3
6	Аномалії і дефекти коронок зубів. Дефекти зубних рядів. Незнімні та знімні протези.	6
7	Логопедія. Роль логопедії в ортодонтії. Особливості формування мовлення. Основні види порушень мовлення. Зв'язок порушення мови з аномаліями прикусу.	4
8	Медична психологія. Зв'язок психологічних порушень з	5

	хворобою ЗЩА. Психологічний прогноз адекватності ортодонтичного лікування. Шкідливі дитячі звички.	
9	Деформації щелеп. Класифікація травм зубів і щелеп. Особливості ортопедичного лікування.	6
10	Організація невідкладної медичної допомоги населенню у надзвичайних ситуаціях.	4
	ВСЬОГО	**46**

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ ЦИКЛ СТАЖУВАННЯ

(у разі потреби)

- клінічний зал;
- стоматологічний інструментарій;
- мультимедійна дошка та проектор для проведення лекцій та практичних занять.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Аболмасов Н.Г. Ортодонтия: учебное пособие / Н.Г.Аболмасов, Н.Н.Аболмасов // Медпресс-информ. – 2008. – 424с.
2. Брагин Е.А. Современные методы диагностики, прогнозирования и лечения нарушений смыкания зубных рядов / Е.А. Брагин, Е.А. Вакушина // Учеб. пособие по ортопед. стоматологии для студентов мед. Вузов. – Ставрополь. – 2006. – 162 с.
3. Головко Н.В. Ортодонтія. Розвиток прикусу, діагностика зубощелепних аномалій, ортодонтичний діагноз / Н.В. Головко // Полтава: ПФ „Форпіка". – 2003. – 296 с.

4. Головко Н.В. Ортодонтичні апарати / Н.В. Головко // Вінниця: НОВА КНИГА. – 2006. – 216 с.
5. Дорошенко С.І. Синдроми в ортодонтії / С.І. Дорошенко // Київ: «Здоров'я ». – 2008. – 96 с.
6. Клітинська О.В. Курс лекцій. Ортодонтія. Частина 1 / О.В. Клітинська, Є.Я. Костенко, Т.О. Пиндус, разом 13 авторів // Начальний посібник для підготовки лікарів-ортодонтів. – Ужгород. – 2018. – 85 с.
7. Клітинська О.В. Курс лекцій. Ортодонтія. Частина 2 / О.В. Клітинська, Є.Я. Костенко, Т.О. Пиндус, разом 13 авторів // Начальний посібник для підготовки лікарів-ортодонтів. – Ужгород. – 2018. – 75 с.
8. Клітинська О.В. Курс лекцій. Ортодонтія. Частина 3 / О.В. Клітинська, Є.Я. Костенко, Т.О. Пиндус, разом 13 авторів // Начальний посібник для підготовки лікарів-ортодонтів. – Ужгород. – 2018. – 29 с.
9. Фліс П.С. Ортодонтія / П.С. Фліс // Підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів. – Вінниця: Нова книга. – 2007. – 312 с.
10. Henrilcson J. Long-term stability of dental arch form in normal occlusion from 13-31 years of age/ J.Henrikson, M.Persson, B.Thilander // Amer. J. Orthodont.- 2001. - № 23 .-P.51-61.
11. Kasrovi P. Occlusion: an orthodontic perspective / P. Kasrovi, M. Meyer, G. Nelson // J. Calif. Dent. Assoc. – 2000. – Vol. 28. – P.780–790.